

Millaista osaamista sairaanhoitajat kokevat tarvitsevansa ohjattaessa opiskelijoita?

Tulosten mukaan sairaanhoitajien osaaminen koostuu viidestä eri osa-alueesta. Sairaanhoitajat kokevat, että opiskelijoita ohjattaessa heidän tulee,

- 1) **Osata luoda vuorovaikutteinen ohjaussuhde, joka sisältää**
 - Turvallisen ja sallivan ilmapiirin luomisen opiskelijan oppimiselle.
 - Opiskelijan oppimisen reflektoinnin mahdollistavan vastavuoroisen, kunnioittavan ja ohjaussuhdetta rakentavan ohjauskeskustelun.
- 2) **Osata ohjata tavoitteellisesti, mikä tarkoittaa**
 - Opiskelijan sen hetkisen osaamisen tunnistamista ja yksilöllisten tavoitteiden asettamista.
 - Vastuun antamisen opiskelijalle hänen kykyjensä mukaisesti.
- 3) **Osata tukea sairaanhoitajan ammattiin kasvamista, joka tarkoittaa**
 - Opiskelijan ammatillisen kasvun tukemista ja roolimallina toimimista.
 - Opiskelijan hoitotyön kliinisen osaamisen kehittymisen tukemisen.
 - Opiskelijan tukemista hoitotyön holistisuuden ja päätöksenteon ymmärtämiseen.
- 4) **Osata tukea oppimisprosessia, joka tarkoittaa**
 - Erilaisten opetusmenetelmien käyttämistä ja erilaisten oppimistilanteiden mahdollistamista teoriaa ja käytäntöä yhdistämällä.
 - Palautteen antamista tilannesidonnaisesti, objektiivisesti, rehellisesti, rakentavasti ja suhteessa tavoitteisiin.
 - Palautteen vastaanottamista ohjauksesta ja ammatissa toimimisesta.
 - Opiskelijan osaamisen arvioimista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja yhteistyötä muiden opiskelijan oppimista tukevien ammattilaisten kanssa harjoittelun puolessa välissä ja lopussa.
- 5) **Osata kehittää omia ohjausominaisuuksia ja yhteistyötaitoja, mihin kuuluu**
 - Henkilökohtaisten ominaisuuksien, kuten kärsivällisyyden, joustavuuden, huomaavaisuuden, hoitotyön osaamisen ja pedagogisen taidon kehittäminen.
 - Kiinnostuneisuus opiskelijoista ja opiskelijaohjauksesta.
 - Ajankäytön hallitseminen potilaiden hoitamisen ja opiskelijaohjauksen välillä.
 - Yhteistyön tekeminen koulutusorganisaatioiden edustajien, kollegoiden ja moniammatillisen tiimin jäsenten kanssa.

TAUSTA

Sairaanhoitajakoulutuksesta merkittävä osa oppimisesta tapahtuu kliinisessä harjoittelussa, jossa ohjaajana toimii sairaanhoitaja.^{1,2} Ohjaajat ovat merkittävässä roolissa opiskelijoiden osaamisen kehittämisessä, ammatillisuuden rakentamisessa ja opiskelijan oppimisessa. Onnistuneen opiskelijaohjauksen avulla voidaan vaikuttaa opiskelijoiden osaamisen kehittämiseen, potilasturvallisuuden lisääntymiseen ja sairaanhoitajien alalla pysymiseen.³ Opiskelijaohjaajat tarvitsevat laaja-alaista osaamista ohjattaessaan opiskelijoita. Sairaanhoitajat arvioivat osaavansa tukea opiskelijan oppimisprosessia hyvin, mutta tarvitsevansa osaamista opiskelijan osamistavoitteiden asettamisessa sekä motivaatiota ohjata opiskelijoita. Haasteita on myös organisaatioiden ohjauskäytäntöjen tuntemisessa ja ohjauksen resursseissa.⁴ Lisäksi ohjaajat arvioivat opiskelijoiden arvioinnin haastavana, vaikka se on välttämätön osa sairaanhoitajaopiskelijoiden ammatillista kehitystä.⁵

YHTEENVETO

Sairaanhoitajat kokevat tarvitsevansa laaja-alaista osaamista ohjattaessaan opiskelijoita harjoittelun aikana. Osaamista tarvitaan vuorovaikutteisen ohjaussuhteen luomisessa opiskelijan kanssa, ohjaajan ohjausominaisuuksien kehittämisessä ja yhteistyön tekemisessä eri tahojen kanssa, tavoitteellisessa ohjauksessa sekä opiskelijan sairaanhoitajan ammattiin kasvamisen tukemisessa ja oppimisprosessin tukemisessa. Opiskelijaohjaajakoulutuksen suunnittelu edellyttää näiden osaamisalueiden huomioimista.

KÄYTTÖKELPOISUUS SUOMESSA

Katsauksen tulokset ovat sovellettavissa suomalaisessa terveydenhuollossa ja opiskelijaohjauksen kehittämisessä. Tunnistamalla opiskelijaohjaajien osaamisen alueita voidaan kehittää opiskelijaohjauksen laatua Suomessa. Näyttövinkin tuloksia voi hyödyntää opiskelijaohjaajakoulutuksen suunnittelussa.

AINEISTO JA MENETELMÄT

Näyttövinkki perustuu vuonna 2020 julkaistuun tasokkaaseen järjestelmälliseen katsaukseen ja meta-aggregaatioon, jossa tarkoituksena oli kuvata sairaanhoitajien kokemuksia opiskelijaohjausosaamisestaan. Katsaus sisälsi 21 tutkimusta, joissa oli mukana 294 sairaanhoitajaa. Katsaukseen mukaan otettujen tutkimusten laatu oli arvoitu kahden itsenäisesti toimineen arvioijan toimesta hyväksi. Katsauksen menetelmällinen toteutus on kuvattu yksityiskohtaisemmin alkuperäisessä julkaisussa*. Katsauksen laatu arvioitiin JBI:n järjestelmällisen katsauksen arviointikriteeristöllä**.

NÄYTTÖVINKIN LAATIJAT

Yliopettaja **Anna-Maria Tuomikoski**, TtT, Oulun ammattikorkeakoulu
Yliopistotutkija **Kristina Mikkonen**, TtT, dosentti, Oulun yliopisto, Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen tutkimusyksikkö
Yliopettaja **Heidi Ruotsalainen**, TtT, Oulun ammattikorkeakoulu
Tutkija **Jenni Konttila**, sh TtM, Hoitotyön tutkimussäätiö
Professori **Maria Kääriäinen**, TtT, Oulun yliopisto, Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen tutkimusyksikkö

Näyttövinkkiin liittyvät yhteydenotot: jenni.konttila(at)hotus.fi

ALKUPERÄINEN JULKAISU

***Tuomikoski A-M, Ruotsalainen H, Mikkonen K, Kääriäinen M.** Nurses' experiences of their competence at mentoring nursing students during clinical practice: A systematic review of qualitative studies. *Nurse Education Today* 2020; 85: 1–15.

****Katsauksen laatu: tasokas (11/11) JBI:**
[Checklist for Systematic Reviews and Research Syntheses.](#)

MUUT KÄYTETYT LÄHDEVIITTEET:

1. **European Council.** (2013, November 20) European Council Directive 2013/55/EU on the recognition of professional qualifications. Official Journal of the European Union (L354/132). Saatavilla internetissä <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32005L0036&from=FI>
2. **European Council.** (1977, June 27). **European Council Directive 77/453/EEC** concerning the coordination of provisions laid down by law, regulation or administrative action in respect of the activities of nurses responsible for general care [Internet]. Saatavilla internetissä: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32005L0036&from=EN>
3. **Järvinen T, Eklöf N, Salminen L.** Factors related to nursing students' readiness to enter working life – A scoping literature review. *Nurse Education in Practice* 2018, 29,191-199.
4. **Pramila-Savukoski S, Juntunen J, Tuomikoski A-M, Kääriäinen M, Tomietto M, Kaučić B, Filjež B, Riklikiene O, Vizcaya-Moreno M, Perez-Cañaveras R, De Raeve P, Mikkonen K.** Mentors' self-assessed competence in mentoring nursing students in clinical practice: A systematic review of quantitative studies. *Journal of Clinical Nursing.* 2019 DOI: 10.1111/jocn.15127
5. **Immonen K, Oikarainen A, Tomietto M, Kääriäinen M, Tuomikoski AM, Kaučić BM, Filej B, Riklikiene O, Vizcaya-moreno F, Perez-Cañaveras R, De Raeve P, Mikkonen K.** Assessment of nursing students' competence in clinical practice: a Systematic review of reviews. *International Journal of Nursing Studies* 2019, 100, 1-13.